

ΑΙΤΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ

Για το Σχέδιο Νόμου «Τροποποιήσεις στον νόμο 4512/2018
«Διαμεσολάβηση σε Αστικές και Εμπορικές υποθέσεις και σε υποθέσεις
διασυνοριακών διαφορών»

Προς τη Βουλή των Ελλήνων

A. ΓΕΝΙΚΑ- ΕΠΙ ΤΗΣ ΑΡΧΗΣ

Ο στόχος της διασφάλισης καλύτερης πρόσβασης στη δικαιοσύνη, ο οποίος αποτελεί μέρος της πολιτικής της Ευρωπαϊκής Ένωσης για τη δημιουργία ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης, περιλαμβάνει την πρόσβαση στις δικαστικές καθώς και στις εξωδικαστικές μεθόδους επίλυσης των διαφορών. Με την Οδηγία 2008/52/ΕΚ, για ορισμένα θέματα διαμεσολάβησης σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις, συμπεριλαμβανομένων των υποθέσεων οικογενειακού δικαίου, επιχειρείται η διευκόλυνση της πρόσβασης στην εναλλακτική επίλυση των διαφορών και η προαγωγή του φιλικού διακανονισμού, ενθαρρύνοντας την προσφυγή στην διαμεσολάβηση και φροντίζοντας για την δημιουργία ισόρροπης σχέσης μεταξύ αυτής και των δικαστικών διαδικασιών, αλλά και εξασφαλίζοντας ταυτόχρονα ότι τα μέρη που θα προσφύγουν, μπορούν να βασίζονται σε ένα προβλέψιμο νομικό πλαίσιο.

Ειδικότερα, η διαμεσολάβηση, προσφέρει την ελευθερία εξεύρεσης λύσεων από κοινού, σε σύντομο χρόνο, με μικρότερο οικονομικό κόστος, ενώ ταυτόχρονα συμβάλει ουσιαστικά στην απλούστευση και βελτίωση της πρόσβασης στη δικαιοσύνη. Τούτο δε συμβαίνει διότι, η επίτευξη της διευθετήσεως μιας ιδιωτικής διαφοράς εκτός του συνηθισμένου μοντέλου της διαδικασίας που περατώνεται με την έκδοση δικαστικής απόφασης, έχει ως άμεση συνέπεια την μείωση του αριθμού των διαφορών που εισάγονται στα δικαστήρια και την βελτίωση του χρόνου απονομής δικαιοσύνης στις

υποθέσεις, όπου η έκδοση δικαστικής απόφασης αποτελεί τον ενδεδειγμένο και μόνο τρόπο για την αυθεντική επίλυσή τους. Επιπροσθέτως, τα πλεονεκτήματα της διαμεσολάβησης, είναι σημαντικά στον τομέα της ενίσχυσης των οικονομικών συναλλαγών και της επιχειρηματικότητας, δια της εξισορρόπησης των συμφερόντων και της εξεύρεσης λύσεων αποτελεσματικών και προσαρμοσμένων στις εκάστοτε ανάγκες των εμπλεκόμενων μερών.

Η οδηγία 2008/52/EK, εισήχθη στην ελληνική έννομη τάξη με την ψήφιση του Ν. 3898/2010, οπότε ξεκίνησε και η προσπάθεια εξοικείωσης, κατ' αρχήν του νομικού κόσμου της χώρας, με τον θεσμό. Μετά από δέκα σχεδόν έτη εφαρμογής του νόμου 3898/2010, εκτιμάται ότι η ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της ανωτέρω Οδηγίας υπήρξε επιτυχημένη, στο μέτρο που εισήγαγε το θεσμό της διαμεσολάβησης στην έννομη τάξη και οδήγησε στην εκπαίδευση σημαντικού αριθμού διαμεσολαβητών, που αποτελεί μια κρίσιμη μάζα επιστημόνων, απαραίτητη για τη σκοπούμενη ευρεία εφαρμογή του θεσμού στην πράξη στο άμεσο μέλλον. Ωστόσο, ο νομοθέτης υπήρξε εξαιρετικά επιφυλακτικός είτε στη θέσπιση κινήτρων για την εφαρμογή της διαμεσολάβησης είτε κυρώσεων για τη μη χρήση αυτής, πολλώ δε μάλλον για την υποχρεωτική εφαρμογή της, αφήνοντας την εφαρμογή της στην διακριτική ευχέρεια των εμπλεκόμενων μερών. Η επιλογή αυτή είχε σαν αποτέλεσμα, ο ν. 3890/2010 μετά από δέκα σχεδόν έτη εφαρμογής, να μην έχει αποδώσει τα αναμενόμενα, ο δε αριθμός των έως σήμερα διαμεσολαβήσεων παραμένει πολύ χαμηλός, χωρίς να έχει δημιουργηθεί μια σχετική κουλτούρα εξωδικαστικής διευθέτησης των υποθέσεων, γεγονός που καταστρατηγεί την επιταγή του κοινοτικού νομοθέτη που αναφέρει πως πρέπει τα Κράτη Μέλη να εξασφαλίσουν τη «δημιουργία ισόρροπης σχέσης μεταξύ της διαμεσολάβησης και των δικαστικών διαδικασιών». Η δε ισόρροπη αυτή σχέση δεν μπορεί παρά να περιλαμβάνει και ποσοτική εξομοίωση, κάτι που δεν επιτυγχάνεται όταν σχεδόν το σύνολο των υποθέσεων επιλύεται δικαστικά καίτοι στην συγκεκριμένη οικονομική και κοινωνική συγκυρία, καθίσταται επιβεβλημένη η ανάγκη να ενθαρρυνθούν οι εξωδικαστικές διαδικασίες, με παράλληλη διασφάλιση της ποιότητας και της συνεργασίας των συστημάτων απονομής

της δικαιοσύνης, ώστε να δοθεί ώθηση στη δημιουργία ενός χώρου ασφάλειας, ειρήνης και ανάπτυξης.

Για τους ανωτέρω λόγους, ο νόμος 4512/2018 ασχολήθηκε με την θέσπιση κανόνων, που θα εξασφαλίσουν την εφαρμογή της διαμεσολάβησης στην πράξη. Σύμφωνα με πρόσφατη έρευνα προκύπτει ότι η χώρα της Ε.Ε. με τη πλέον ευρεία χρήση της διαμεσολάβησης είναι η Ιταλία, η οποία μετά από ένα διάστημα μεγαλύτερο των δέκα ετών εθελοντικής διαμεσολάβησης χωρίς πρακτικό αποτέλεσμα, υιοθέτησε σε αρχικά περιορισμένο αριθμό υποθέσεων το μοντέλο της υποχρεωτικής συμμετοχής σε ενημερωτική περί τη διαμεσολάβηση συνάντηση προ της δικαστικής προσφυγής, με ιδιαίτερα ενθαρρυντικά ποσοστά επιτυχίας. Συγκεκριμένα, έχοντας προβλέψει την παραπάνω υποχρεωτικότητα σε μόλις το 8% των υποθέσεων, διαπιστώθηκε ενδεικτικά ότι το έτος 2015 έλαβαν χώρα 196,247 διαμεσολαβήσεις, με ποσοστό επιτυχίας 44%, ενώ σημειώθηκαν και 16,288 αμιγώς εθελοντικές διαμεσολαβήσεις, με ποσοστό επιτυχίας 60%, οι οποίες προέκυψαν προφανώς λόγω της εξοικείωσης του κοινού με το θεσμό. Επίσης, στις υποθέσεις, όπου προβλέπεται η παραπάνω υποχρεωτική ρύθμιση, έχει σημειωθεί μείωση κατά 16% στον αριθμό των νέων αγωγών, που κατατίθενται στα δικαστήρια, γεγονός που δεν μπορεί να περάσει απαρατήρητο, όταν στη χώρα μας υφίσταται έντονο πρόβλημα συμφόρησης των δικαστηρίων. Ως εκ τούτου, στον νόμο 4512/2018 προκρίθηκε η ανάγκη να υιοθετηθεί το παραπάνω μοντέλο διαμεσολάβησης, το οποίο θα διασφαλίσει αφενός την εύρυθμη λειτουργία του θεσμού και αφετέρου τη συμμόρφωση με την ίδια την Οδηγία, που προβλέπει μια ισορροπημένη σχέση μεταξύ δικαστικής και εξωδικαστικής διευθέτησης των διαφορών. Στο σημείο αυτό, επισημαίνεται ότι η όποια υποχρεωτικότητα αναφέρεται στη συμμετοχή στη διαμεσολαβητική διαδικασία και συγκεκριμένα σε μία αρχική συνεδρία των μερών με το διαμεσολαβητή και σε καμία περίπτωση στην επίτευξη συμφωνίας, που παραμένει πάντοτε αναφαίρετο δικαίωμα των μερών, ενώ σε περίπτωση αποτυχίας των διαπραγματεύσεων, τα μέρη ανεμπόδιστα δύνανται να προσφύγουν στη τακτική δικαιοσύνη.

Ακολουθως, η υπαγωγή των μερών στη διαμεσολάβηση, αποτελεί από μόνη της μια μορφή πρόσβασης σε ένα εναλλακτικό μέσο διευθέτησης διαφορών. Ως εκ τούτου, γίνεται πλέον αποδεκτό ότι παρόμοιες ρυθμίσεις υποχρεωτικής διαμεσολάβησης είναι συμβατές με τη κοινοτική νομοθεσία, με συγκεκριμένες προϋποθέσεις. Συγκεκριμένα, αναφορικά με το υποχρεωτικό προστάδιο διαπραγματεύσεων προ της δικαστικής προσφυγής και το ενδεχόμενο τυχόν ανεπίτρεπτου περιορισμού του δικαιώματος του πολίτη για πρόσβαση στο φυσικό του δικαστή, το ίδιο το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχει ήδη αποφανθεί, κρίνοντας ότι παρόμοια μέτρα δεν βρίσκονται σε αντίθεση με τις αρχές της ισοδυναμίας, της αποτελεσματικότητας, καθώς και της αποτελεσματικής ένδικης προστασίας υπό τον όρο ότι *«η διαδικασία αυτή δεν καταλήγει σε δεσμευτική για τα εμπλεκόμενα μέρη απόφαση, δεν καθυστερεί ουσιωδώς την άσκηση ενδίκου βοηθήματος, αναστέλλει την παραγραφή των οικείων δικαιωμάτων και δεν προκαλεί έξοδα, ή προκαλεί ελάχιστα έξοδα, στα ενδιαφερόμενα μέρη»*. Σε πρόσφατη δε υπόθεση (*Υπόθεση C-75/16 Livio Menini και Maria Antonia Rampanelli κατά Banco Popolare Società Cooperativa*) αναφορικά με το άνω αναφερόμενο προστάδιο διαμεσολάβησης, προ της δικαστικής προσφυγής, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, απεφάνθη εκ νέου ότι το δίκαιο της Ένωσης δεν αντιτίθεται σε εθνική νομοθεσία, η οποία προβλέπει ότι πριν από οποιαδήποτε ένδικη προσφυγή, πρέπει υποχρεωτικώς να προηγηθεί διαμεσολάβηση, ο δε ορισμός μιας διαδικασίας διαμεσολαβήσεως που συνίσταται σε μία και μόνο αρχική συνεδρία των μερών με το διαμεσολαβητή, ως προϋποθέσεως του παραδεκτού της συζήτησης της ένδικης προσφυγής δύναται να αποδειχθεί συμβατός προς την αρχή της αποτελεσματικής ένδικης προστασίας υπό ορισμένες προϋποθέσεις και πιο συγκεκριμένα εφόσον η διαδικασία 1) δεν καταλήγει σε δεσμευτική για τα εμπλεκόμενα μέρη απόφαση, 2) δεν καθυστερεί ουσιωδώς την άσκηση ενδίκου βοηθήματος 3) αναστέλλει την απόσβεση των οικείων δικαιωμάτων και 4) δεν προκαλεί σημαντικά έξοδα, εφόσον 5) η ηλεκτρονική οδός δεν αποτελεί το μοναδικό μέσο προσβάσεως στην εν λόγω διαδικασία συμβιβασμού και 6) είναι δυνατή η λήψη προσωρινών μέτρων σε εξαιρετικές περιπτώσεις. Στη Ελλάδα δε, είχε επίσης αντιμετωπιστεί το

ζήτημα αυτό, όταν θεσπίστηκε διοικητική προδικασία για την επίλυση διοικητικών διαφορών (ν. 4223/2013), όπου και κρίθηκε ότι η καθιέρωσή τους δεν αποτελεί παρεμπόδιση ή υπέρμετρο περιορισμό της συνταγματικώς εγγυημένης δικαστικής προστασίας των ιδιωτών, εφόσον με την άσκησή τους αναστέλλεται μόνο η προθεσμία άσκησης του ενδίκου βοηθήματος, διότι επιφέρουν *«μόνο προσωρινή και βραχύχρονη αναβολή της παραδεκτής υποβολής του ενδίκου βοηθήματος»*.

Στην περίπτωση της διαμεσολάβησης και στον νόμο 4512/2018, οι ως άνω όροι νομιμότητας πληρούνται εις στο ακέραιο, δεδομένου ότι για κάθε από τα παραπάνω προπαιτούμενα, έχει προβλεφθεί σχετική ρύθμιση. Ως εκ τούτου, η προβλεπόμενη υποχρεωτική προσφυγή στη διαμεσολάβηση, βρίσκεται σε απόλυτη αρμονία με τους ως άνω περιορισμούς, ο δε προσωρινός περιορισμός του δικαιώματος της αποτελεσματικής ένδικης προστασίας είναι σύννομος και ανάλογος προς το επιδιωκόμενο αποτέλεσμα του συμβιβασμού των μερών.

Περαιτέρω, κατόπιν καταγγελίας που υποβλήθηκε στις υπηρεσίες της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, διατηρώντας αμφιβολίες ως προς το αν ο νόμος 3898/2010 (άρθρο 5, παράγραφοι 1 και 2 και άρθρο 7, παράγραφος 2), το ΠΔ 123/2011 και η υπουργική απόφαση 109088/2011, όπως έχει τροποποιηθεί, συμβιβάζονται με τις οδηγίες 2006/123 και 2005/36, άσκησε ενώπιον του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, την από 22 Δεκεμβρίου 2017 προσφυγή κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας.

Κατόπιν της από 6-12-2018 ακροαματικής διαδικασίας ενώπιόν του, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εξέδωσε την με αριθμό C-729/2017 απόφασή του και αποφάσισε ότι:

«- Η Ελληνική Δημοκρατία, περιορίζοντας τη νομική μορφή των φορέων κατάρτισης διαμεσολαβητών σε μη κερδοσκοπικές εταιρίες τις οποίες πρέπει να συνιστούν από κοινού ένας τουλάχιστον δικηγορικός σύλλογος και ένα τουλάχιστον επιμελητήριο της Ελλάδας, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άρθρο 15, παράγραφος 2, στοιχεία β' και γ', και παράγραφος 3, της οδηγίας 2006/123/EK του Ευρωπαϊκού

Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά·

- η Ελληνική Δημοκρατία, επιβάλλοντας, στο πλαίσιο της διαδικασίας αναγνώρισης των ακαδημαϊκών προσόντων, πρόσθετες απαιτήσεις σχετικά με το περιεχόμενο των απαιτούμενων πιστοποιητικών και αντισταθμιστικά μέτρα χωρίς προηγούμενη αξιολόγηση της ύπαρξης πιθανών ουσιωδών διαφορών με την εθνική εκπαίδευση και διατηρώντας σε ισχύ διατάξεις που εισάγουν δυσμενείς διακρίσεις, καθόσον υποχρεώνουν τους αιτούντες διαπίστευση της ιδιότητας του διαμεσολαβητή που κατέχουν τίτλους διαπίστευσης αποκτηθέντες στην αλλοδαπή ή από αναγνωρισμένου κύρους φορέα κατάρτισης αλλοδαπής προέλευσης, κατόπιν εκπαίδευσης παρασχεθείσας στην Ελλάδα, να διαθέτουν εμπειρία τριών τουλάχιστον συμμετοχών σε διαδικασία διαμεσολάβησης, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 13 και 14, από το άρθρο 50, παράγραφος 1, καθώς και από το παράρτημα VII της οδηγίας 2005/36/ΕΚ, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7ης Σεπτεμβρίου 2005, σχετικά με την αναγνώριση των επαγγελματικών προσόντων, όπως έχει τροποποιηθεί με την οδηγία 2013/55/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2013.»

Ακολούθως με την με αριθμό Ref. Ares (2019) 4256081-04/07/2019 επιστολή, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε συνέχεια της ανωτέρω απόφασης, ζήτησε από τις ελληνικές αρχές να την ενημερώσουν εντός δύο (2) μηνών από την ημερομηνία παραλαβής της επιστολής, ήτοι έως 4-9-2019, για τα μέτρα που έλαβαν προκειμένου να συμμορφωθούν με την απόφαση του Δικαστηρίου.

Κατά συνέπεια και προκειμένου να επιτευχθούν άπαντες οι ανωτέρω στόχοι, η συμμόρφωση της Ελλάδος με την απόφαση του ΔΕΕ, αλλά και η επίλυση πρακτικών και τεχνικών θεμάτων, τα οποία εντοπίστηκαν κατά την διάρκεια ισχύος του νόμου 4512/2018, αλλά και για να ενισχυθεί η εμπιστοσύνη των πολιτών στη διαδικασία της διαμεσολάβησης, με τις παρούσες αλλαγές αναθεωρείται, εξορθολογίζεται και βελτιώνεται η

νομοθεσία, που ρυθμίζει τη λειτουργία της, κινούμενη στους ακόλουθους άξονες:

- 1) Θέσπιση ενός ολοκληρωμένου συστήματος εφαρμογής της διαμεσολάβησης, ώστε να διευκολυνθεί η πρόσβαση των πολιτών σε αυτό και να αποτελέσει ένα αποτελεσματικό εργαλείο φιλικής επίλυσης των αστικών και εμπορικών διαφορών.
- 2) Θέσπιση συγκεκριμένων κανόνων για την κατανόηση του πεδίου εφαρμογής της εξωδικαστικής διαμεσολάβησης, του τρόπου προσφυγής σε αυτή, την διαδικασία εφαρμογής της και την εκτελεστότητα των συμφωνιών που προκύπτουν από τη διαμεσολάβηση και αυτά, σε αντιδιαστολή με τη δικαστική μεσολάβηση και τη διαιτησία.
- 3) Υπαγωγή συγκεκριμένων ιδιωτικών διαφορών υποχρεωτικά στη διαδικασία της διαμεσολάβησης, με ταυτόχρονη πρόβλεψη σαφών δικονομικών κυρώσεων σε περίπτωση απευθείας προσφυγής στην τακτική δικαιοσύνη.
- 4) Διασφάλιση των μερών που επιλέγουν να προσφύγουν στη διαμεσολάβηση, ότι δεν θα απωλέσουν το δικαίωμα τους να κινήσουν δικαστικές διαδικασίες, λόγω επέλευσης της παραγραφής ή λήξεως των αποσβεστικών προθεσμιών κατά τη διάρκεια της διαμεσολάβησης.
- 5) Διασφάλιση υψηλού επιπέδου εκπαίδευσης και εξέτασης των διαμεσολαβητών με την διεύρυνση της δυνατότητας οργάνωσης εκπαιδευτικών κέντρων από φορείς Κατάρτισης.

Οι αλλαγές που επέρχονται με τη διαμεσολάβηση στον κλάδο της εξωδικαστικής επίλυσης των διαφορών, συνιστούν νέο σταθμό για την ισόρροπη προώθηση ενός πλήρους δικαιοσύνης συστήματος, το οποίο συνδράμει σε μια ταχεία, αποτελεσματική, οικονομικά ορθότερη και εκσυγχρονισμένη με τις διεθνείς και ευρωπαϊκές επιδιώξεις, πρόσβαση στην δικαιοσύνη.

B. ΕΙΔΙΚΑ- ΚΑΤ' ΑΡΘΡΟ

Άρθρο 1

Σκοπός

Στο άρθρο 178 εδάφιο α' αντικαθίσταται η λέξη «σε» με τις λέξεις «και στις ανωτέρω», προς συντακτική βελτίωση της διάταξης.

Άρθρο 2

Ορισμοί

Στο άρθρο 179 προστίθεται ο ορισμός του νομικού παραστάτη για τον ρόλο του δικηγόρου στην διαμεσολάβηση, καθώς και της υποχρεωτικής αρχικής συνεδρίας, απ' τον οποίο ορισμό προκύπτει ότι αυτή είναι ουσιαστικά ενημερωτική – επεξηγηματική της διαδικασίας της διαμεσολάβησης ως εναλλακτικού τρόπου επίλυσης μιας διαφοράς.

Άρθρο 3

Υπαγόμενες διαφορές

Με την αναδιατύπωση του άρθρου 180, προστίθεται η δυνατότητα προσθήκης ρήτρας διαμεσολάβησης σε έγγραφες συμφωνίες των μερών για την επίλυση αστικών και εμπορικών διαφορών ιδιωτικού δικαίου.

Άρθρο 4

Υποχρέωση ενημέρωσης από δικηγόρο - Διαδικασία Προσφυγής στην υποχρεωτική αρχική συνεδρία Διαμεσολάβησης

Τροποποιείται ο τίτλος και όλο το άρθρο 182 και διευκρινίζονται οι υποχρεώσεις που τίθενται για συγκεκριμένες υποθέσεις, πριν την πρόσβαση στο φυσικό δικαστή. Στην παράγραφο 1 ορίζεται σαφώς η υποχρέωση του δικηγόρου να ενημερώσει τον εντολέα του επί ποινή απαραδέκτου της κατάθεσης του δικογράφου, αναφορικά με την διαμεσολάβηση και τις υποθέσεις της παραγράφου 2 του άρθρου 182 που υπάγονται στην υποχρεωτική αρχική συνεδρία (ΥΑΣ). Η διάταξη αυτή επιδιώκει η ενημέρωση για την δυνατότητα επίλυσης της διαφοράς με την διαμεσολάβηση, να δίνεται

πριν την κατάθεση του εισαγωγικού δικογράφου της αγωγής ή άλλου ενδίκου βοηθήματος.

Στην παράγραφο 2 του άρθρου 182, προσδιορίζονται οι διαφορές ιδιωτικού δικαίου που υπάγονται στην υποχρεωτική αρχική συνεδρία (ΥΑΣ), δηλαδή, σε μία συνεδρία των μερών με τον διαμεσολαβητή, επί ποινή απαραδέκτου της συζήτησης της υπόθεσης. Οι διαφορές αυτές είναι: α) οι οικογενειακές διαφορές, πλην των γαμικών διαφορών που αφορούν το διαζύγιο, την ακύρωση του γάμου, την αναγνώριση της ύπαρξης ή της ανυπαρξίας γάμου και των διαφορών από τις σχέσεις γονέων και τέκνων (προσβολή πατρότητας, μητρότητας κλπ) (παράγραφος 1 περιπτώσεις α', β' και γ' και παράγραφος 2 του άρθρου 592 ΚΠολΔ), καθώς και β) όλες οι διαφορές που εμπíπτουν στην καθ' ύλην αρμοδιότητα του Μονομελούς και Πολυμελούς Πρωτοδικείου και εκδικάζονται κατά την Τακτική Διαδικασία του ΚΠολΔ.

Στην παράγραφο 3, αναφέρονται οι διαφορές που εξαιρούνται ρητά από την υποχρεωτική αρχική συνεδρία (ΥΑΣ) και είναι: α) η κύρια παρέμβαση που είναι συναφής με τις υποθέσεις που υπάγονται σ' αυτήν (ΥΑΣ), β) οι διαφορές με το Δημόσιο ή ΟΤΑ ή ΝΠΔΔ, γ) οι διαφορές, στις οποίες οι διάδικοι δικαιούνται νομικής βοήθειας ή το ευεργέτημα της πενίας. Επίσης διευκρινίζεται ότι σε περίπτωση που η διαφορά αχθεί στα δικαστήρια το πρακτικό της διαμεσολάβησης θα προσκομίζεται με το δικόγραφο των προτάσεων.

Στην παράγραφο 4 που αφορά στην διαδικασία προσφυγής στην διαμεσολάβηση των υποθέσεων που υπάγονται στην Υποχρεωτική Αρχική Συνεδρία (ΥΑΣ) τροποποιούνται τα εξής: α) το αίτημα στον διαμεσολαβητή για την ΥΑΣ υποβάλλεται από τον αιτούμενο την δικαστική προστασία και όχι από δικηγόρο, όπως προβλεπόταν, β) σε περίπτωση που τα μέρη δεν συμφωνήσουν για το πρόσωπο του διαμεσολαβητή, αυτός ορίζεται από την Κεντρική Επιτροπή Διαμεσολάβησης, κατά σειρά προτεραιότητας σύμφωνα με τον αύξοντα αριθμό μητρώου από το Ειδικό Μητρώο διαμεσολαβητών του άρθρου 203 του ν.4512/2018, το οποίο είναι δημοσιευμένο στον ιστότοπο της Κεντρικής Επιτροπής Διαμεσολάβησης. Σκοπός της διάταξης αυτής είναι να φέρει τα μέρη σε συνεννόηση, προκειμένου από κοινού να επιλέξουν το

πρόσωπο του διαμεσολαβητή, διότι σε αντίθετη περίπτωση η επιλογή θα γίνεται από την Κεντρική Επιτροπή Διαμεσολάβησης κατά σειρά προτεραιότητας του ειδικού μητρώου. Περαιτέρω, προβλέπεται ότι για την Υποχρεωτική Αρχική Συνεδρία (ΥΑΣ) η παράσταση του δικηγόρου είναι δυναμική, με μειωμένο γραμμάτιο προκαταβολής εισφορών του Δικηγορικού Συλλόγου, ποσού αναφοράς 50,00 ευρώ, δεδομένου ότι η συνεδρία αυτή είναι ενημερωτική ως προς την διαδικασία της διαμεσολάβησης και τον τρόπο λειτουργίας της και ως εκ τούτου δεν χρειάζεται απαραίτητα η παρουσία δικηγόρου, εκτός εάν οποιοδήποτε από τα μέρη το επιθυμεί. Αντίθετα, σε περίπτωση που τα μέρη υπαχθούν στην διαδικασία της διαμεσολάβησης είναι υποχρεωτική η παράσταση δικηγόρου. Επίσης, διαγράφεται ο περιορισμός της δυνατότητας παράστασης της προθεσμίας της διαδικασίας της διαμεσολάβησης, δεδομένου ότι απαιτείται συμφωνία όλων των μερών γι' αυτήν.

Άρθρο 5

Διαδικασία διαμεσολάβησης

Στο άρθρο 183 προβλέπεται η υποχρεωτική παράσταση δικηγόρου, εφόσον τα μέρη υπαχθούν στην διαδικασία της διαμεσολάβησης, πλην των περιπτώσεων των καταναλωτικών διαφορών και των μικροδιαφορών. Αυτό κρίνεται σκόπιμο, δεδομένου ότι σε περίπτωση που τα μέρη αχθούν σε συμφωνία και υπογραφεί συμφωνητικό, αυτό αποτελεί τίτλο εκτελεστό. Κατόπιν τούτου, η υποχρεωτική παράσταση των δικηγόρων στην διαδικασία της διαμεσολάβησης προκρίνεται για την ασφάλεια των συναλλαγών, δεδομένου ότι ο διαμεσολαβητής δεν είναι υποχρεωτικά νομικός. Επίσης, προβλέπεται η επιλογή του προσώπου του διαμεσολαβητή σε περίπτωση μη συμφωνίας των μερών να γίνεται από την Κεντρική Επιτροπή Διαμεσολάβησης, κατά σειρά προτεραιότητας σύμφωνα με τον αύξοντα αριθμό μητρώου από το Ειδικό Μητρώο διαμεσολαβητών, όπως προβλέπεται και στο άρθρο 182.

Στην παράγραφο 9 που προστίθεται, ορίζεται ότι εφαρμόζονται αναλόγως στην διαμεσολάβηση και στην δικαστική μεσολάβηση, στην περίπτωση αναδιάρθρωσης ή διαγραφής δανείων, οφειλών ή χρεών οι

διατάξεις των άρθρων 62 ν. 4389/2016 (Λοιπές φορολογικές διατάξεις), 65 ν. 4472/2017 (Ευθύνη εκπροσώπων του Δημοσίου και πιστωτικών ιδρυμάτων από πράξεις αναδιάρθρωσης δανείων ή άλλων οφειλών) και 106Δ του Πτωχευτικού Κώδικα (Μεταβίβαση επιχείρησης του οφειλέτη). Η προσθήκη των εν λόγω διατάξεων ενθαρρύνει έτι περαιτέρω την προσφυγή στον θεσμό.

Άρθρο 6

Εκτελεστότητα των συμφωνιών που προκύπτουν από τη διαμεσολάβηση

Στο άρθρο 184 διορθώνεται η αναφορά στον νόμο για την εκτελεστότητα του πρακτικού της διαμεσολάβησης, που λανθασμένα αναγραφόταν ότι αποτελεί εκτελεστό τίτλο σύμφωνα με την περίπτωση γ΄ της παρ. 2 του άρθρου 904 ΚΠολΔ, στο ορθό που είναι σύμφωνα με την περίπτωση ζ΄ της παρ.2 του άρθρου 904 ΚΠολΔ, δηλαδή, ως πράξη που αναγνωρίζεται από τον νόμο ως τίτλος εκτελεστός.

Άρθρο 7

Αποτελέσματα της διαμεσολάβησης στην παραγραφή και τις αποσβεστικές προθεσμίες

Το άρθρο 185 αφορά στην ρύθμιση των θεμάτων αναστολής της παραγραφής και της αποσβεστικής προθεσμίας άσκησης των αξιώσεων και δικαιωμάτων, εφόσον αυτές έχουν αρχίσει σύμφωνα με τις διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου, καθώς στην αναστολή των δικονομικών προθεσμιών. Με την παρούσα τροποποίηση διευκρινίζεται ότι η αναστολή των ανωτέρω προθεσμιών αφορά και κάθε προσφυγή στη διαμεσολάβηση είτε μονομερώς είτε από κοινού και η αναστολή των δικονομικών προθεσμιών περιορίζεται σ' αυτές που προβλέπονται στα άρθρα 237 και 238 ΚΠολΔ. Επίσης το πρακτικό αποτυχίας μετονομάζεται σε πρακτικό μη επίτευξης συμφωνίας.

Άρθρο 8

Κεντρική Επιτροπή Διαμεσολάβησης

Στο άρθρο 186 αναφορικά με την σύνθεση της Κεντρικής Επιτροπής Διαμεσολάβησης μειώνεται ο αριθμός των μελών που είναι δικαστικοί λειτουργοί από πέντε (5) σε τέσσερις (4) και αυξάνεται ο αριθμός των μελών που είναι διαμεσολαβητές από δύο (2) σε τρεις (3), για τους οποίους επιπλέον απαιτείται τετραετή εμπειρία στην διαμεσολάβηση. Για τους δύο (2) εκπροσώπους της ολομέλειας δικηγορικών συλλόγων της χώρας ορίζεται ότι θα προτιμώνται αυτοί με εμπειρία ή εξειδίκευση στην διαμεσολάβηση. Αλλάζει η παράγραφος 2 ως προς τον Πρόεδρο της Κεντρικής Επιτροπής Διαμεσολάβησης και προβλέπεται ότι Πρόεδρος ορίζεται ο αρχαιότερος εν ενεργεία από τους δικαστικούς ή εισαγγελικούς λειτουργούς. Τροποποιείται η παράγραφος 4 και επανέρχεται όπως ήταν πριν, το κώλυμα των μελών της Κεντρικής Επιτροπής Διαμεσολάβησης, το οποίο ισχύει και για τα τρίτα πρόσωπα που διορίζονται ως μέλη στην Επιτροπή Εξετάσεων, αναφορικά με την οποιαδήποτε σχέση συνεργασίας με φορείς εκπαίδευσης, δώδεκα (12) μήνες πριν τον διορισμό τους και έξι (6) μήνες μετά την αποχώρησή τους.

Άρθρο 9

Αρμοδιότητες Κεντρικής Επιτροπής Διαμεσολάβησης

Στο άρθρο 187 γίνεται διόρθωση στην ορθή αναφορά του άρθρου 197 σε αντικατάσταση του άρθρου 192 που είχε αναγραφεί λανθασμένα.

Άρθρο 10

Προσόντα διαμεσολαβητών

Τροποποιείται στην παράγραφο 1 του άρθρου 188 η διαπίστευση όσων κατέχουν διδακτορικό τίτλο ΑΕΙ ή ισότιμο τίτλο της αλλοδαπής με αντικείμενο την διαμεσολάβηση ή συναφές να γίνεται μετά από εξετάσεις, χωρίς εκπαίδευση από φορέα κατάρτισης. Προστίθεται απαγόρευση άσκησης του επαγγέλματος του διαμεσολαβητή στους δημόσιους και δημοτικούς υπαλλήλους ή έμμισθους σε νομικά πρόσωπα και ιδρύματα δημοσίου δικαίου και στους εν ενεργεία δικαστικούς ή κρατικούς λειτουργούς.

Άρθρο 11

Αμοιβή

Στο άρθρο 194 μειώνεται η αμοιβή του διαμεσολαβητή για την Υποχρεωτική Αρχική Συνεδρία (ΥΑΣ) στο ποσό των 50,00 ευρώ, εφόσον δεν υπάρχει έγγραφη συμφωνία των μερών, το οποίο προκαταβάλλεται στον διαμεσολαβητή από τον αιτούμενο δικαστική προστασία και μπορεί να εισπραχθεί ως δικαστικό έξοδο, αν η διαφορά αχθεί στο δικαστήριο. Προβλεπόταν 170,00 ευρώ έως δύο ώρες απασχόλησης σε περίπτωση μη έγγραφης συμφωνίας των μερών. Επίσης μειώνεται η ωριαία χρέωση για την αμοιβή του διαμεσολαβητή από το ποσό των 100,00 ευρώ στο ποσό των 80,00 ευρώ, ήτοι στο ποσό της ωριαίας χρέωσης της αμοιβής του δικηγόρου. Οι ανωτέρω μειώσεις των αμοιβών του διαμεσολαβητή γίνονται με σκοπό να μην υφίστανται σοβαρά επιπλέον δαπανήματα και υπέρμετρα και επαχθή επέμβαση που προσβάλλει την ίδια την ουσία του δικαιώματος για πρόσβαση στην δικαιοσύνη, σε συμμόρφωση με την με αριθμό 34/2018 απόφαση της Διοικητικής Ολομέλειας του Αρείου Πάγου, καθώς και με την ενωσιακή έννομη τάξη.

Άρθρο 12

Φορείς κατάρτισης

Στο άρθρο 198 διευρύνεται η δυνατότητα σύστασης φορέων κατάρτισης από φυσικό ή νομικό πρόσωπο με αποκλειστικό αντικείμενο την εκπαίδευση στην διαμεσολάβηση και στους εναλλακτικούς τρόπους επίλυσης των διαφορών, σε συμμόρφωση με την αριθμό C-729/2017 απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ), που εκδόθηκε μετά από την από 6-12-2018 ακροαματική διαδικασία ενώπιόν του. Ορίζεται ότι και τα Κέντρα δια Βίου Μάθησης (ΚΕΒΙΔΙΜ) υποχρεούνται να τηρούν τις προϋποθέσεις αναφορικά με τα προσόντα των εκπαιδευτών, την εκπαίδευση της διαμεσολάβησης και τον ελάχιστο αριθμό εκπαιδευτών και εκπαιδευομένων.

Ορίζεται ελάχιστος αριθμός εκπαιδευτών για κάθε φορέα κατάρτισης σε τρεις (3), με βασική προϋπόθεση την τετραετή εμπειρία στην διαμεσολάβηση και διαζευκτικά τα λοιπά προσόντα, όπως μεταπτυχιακό ή διδακτορικό τίτλο ή

εκατόν εξήντα (160) ώρες εκπαίδευσης, επιπλέον της βασικής εκπαίδευσης στην διαμεσολάβηση. Προβλέπεται σε ξεχωριστή παράγραφο η ήδη ισχύουσα διάταξη με την οποία στους εν ενεργεία δικαστικούς ή εισαγγελικούς λειτουργούς μπορούν να ανατίθενται καθήκοντα εκπαίδευσης διαμεσολαβητών, μόνο στα Κέντρα δια Βίου Μάθησης (ΚΕΒΙΔΙΜ), εφόσον έχουν δικαστική εμπειρία ή επιστημονική εξειδίκευση στην διαμεσολάβηση και προστίθεται η δυνατότητα αυτή, ακόμα και στους επί τιμή δικαστικούς λειτουργούς, υπό τις ανωτέρω προϋποθέσεις.

Άρθρο 13

Αδειοδότηση Φορέων κατάρτισης

Στο άρθρο 199 γίνονται νομοτεχνικές βελτιώσεις λόγω του ότι φορείς κατάρτισης δύνανται να είναι φυσικά ή νομικά πρόσωπα, κατά τα άνω αναφερόμενα και διορθώνεται στην παράγραφο 5 η αναφορά στον αριθμό των κριτηρίων που από παραδρομή είχε αναγραφεί τέσσερα, στο ορθό που είναι πέντε.

Άρθρο 14

Πρόγραμμα σπουδών

Στο άρθρο 201 προβλέπεται η δυνατότητα στους δικαστικούς λειτουργούς εν ενεργεία ή επί τιμή, στους ασκούντες το δικηγορικό λειτούργημα, στους επί τιμή δικηγόρους και στους συμβολαιογράφους, να δύνανται να εξαιρούνται από την υποχρέωση να παρακολουθήσουν τα νομικά μαθήματα του Προγράμματος Σπουδών και συγκεκριμένα τις Θεμελιώδεις έννοιες Ιδιωτικού Δικαίου, το Γενικό Εμπορικό Δίκαιο, τις Εταιρείες και τα Αξιόγραφα, χωρίς αυτό να συνεπάγεται την απαλλαγή τους από τις εξετάσεις στα ανωτέρω μαθήματα.

Άρθρο 15

Διαπίστευση διαμεσολαβητών

Το άρθρο 202 που αφορά στην διαπίστευση των διαμεσολαβητών, τίθεται η προϋπόθεση για την επιτυχία τους στις εξετάσεις, να λάβουν

τουλάχιστον βαθμολογία πενήντα τοις εκατό (50%) τόσο στις γραπτές όσο και στις προφορικές εξετάσεις.

Άρθρο 16

Ενημέρωση κοινού – Μητρώο

Στο άρθρο 203 προβλέπεται η ύπαρξη Ειδικού Μητρώου για κάθε περιφέρεια Πρωτοδικείου, απ' το οποίο θα γίνεται η επιλογή του διαμεσολαβητή από την Κεντρική Επιτροπή Διαμεσολάβησης. Τροποποιείται η διάταξη που αφορά στην διαπίστευση των διαμεσολαβητών σε συμμόρφωση με την ανωτέρω με αριθμό C-729/2017 απόφαση του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ). Προβλέπεται επιπλέον η δυνατότητα να καθορίζονται με Υπουργική Απόφαση λεπτομέρειες σχετικά με την τήρηση των Μητρώων και των υπηρεσιών της Κεντρικής Επιτροπής Διαμεσολάβησης.

Άρθρο 17

Έναρξη ισχύος

Το άρθρο 206 αφορά στην έναρξη ισχύος του άρθρου 182 που αφορά στην Υποχρεωτική Αρχική Συνεδρία.

Άρθρο 18

Το εν λόγω άρθρο ρυθμίζει τα θέματα της μετονομασίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων σε Υπουργείο Δικαιοσύνης, με βάση τις διατάξεις του νόμου για το επιτελικό κράτος, καθώς και την ισχύ του νόμου 4512/2018 για τη διαμεσολάβηση ως τροποποιείται.